

Anglija in Francija sta zedinjeni glede skupne akcije proti Italiji

azdelili sta si kontrolo nad Sredozemskim morjem z oboroženo pomorsko silo. Ameriško poslaništvo v Rimu pod močno stražo italijanskih vojaških čet. Vstaja nemških rekrutov na južnem Tirolskem proti Mussoliniju; več ubitih in mnogo ranjenih. Več ko 1500 dezerterjev iz Italije zadnji mesec

London, 9. jan. — Iz razgovorov med angleškim in franciskim generalnim štabom gledi skupnega nastopa proti Italiji v slučaju napada se je zadnje dni izmislil sporazum za skupno akcijo. Detalji tega sporazuma niso znani, toda iz odloka angleškega admiralteta za umaknitev večjega dela angleških bojnih ladij s Sredozemskega morja in aktivnosti francoske bojeve pomorice se lahko sklepa, kakšen je ta sporazum v glavnih prilikah.

Admiralteta je včeraj napovedal, da do srede tega meseca zapusti 250.000 ton angleških bojnih ladij Sredozemsko morje. Večina angleške sredozemske flote bo odšla koncentrirana v bližini Gibraltara. Na drugi strani sta se dve francoski mornarici enoti začeli koncentrirati v bližini Korzike in središčih, iz katerih se umaknejo Angličani. To vsekakor znači, da sta si Anglija in Francija azdelili kontrolo nad Sredozemskim morjem.

Anglija je pa obdržala svoje pomorske sile v bližini Egipta. Vse kaže, da bo povečala svojo vojaško in letalsko bojno silo na egiptovskih tleh. Danes je v okolici Kaira 300 do 500 britkih bojnih letal in okrog 40.000 angleških vojakov.

Rim, 9. jan. — Ameriško poslaništvo v Rimu je danes zahtevalo z močnimi italijanskimi vojaškimi oddelki. To pomeni, da je fašistično javno mnenje vključilo tudi Ameriko med sovražnike Italije zaradi novega nevtralnostnega zakona, ki ga je Roosevelt napovedal zadnji teden in ki najbrže omeji izvoz ameriškega blaga v Italijo. Ostali dve poslaništvi, ki sta zahtevali po vojaštvu, sta angleško in švedsko. Italijanski fašistični tisk nadaljuje napade na združene države.

Zeneva, 9. jan. — Abesinska vlada zahteva od Lige narodov, naj pošlje komisijo v Abesinijo, da preišče in se na lastne oči prepriča o "brezobzirnih grozovitostih, s katerimi Italijani uničujejo inozemske enote Rdečega križa." O tej zahtevi se bo posvetoval Svet Lige narodov, ko se spide 20. t. m.

Drugo poročilo iz Adis Ababe se glasi, da je negus Haile Selasije ustavil masne napade svojih čet na vseh frontah in jim ukazal, naj nadaljujejo guerilsko bojevanje. Zgodnji dež, ki je se pojavil v Abesiniji, je največja pomoč za abesinske armade in naredil bo Italijanom več škoda kakor vse abesinsko orožje.

Inomost, Avstrija, 9. jan. — Semkaj je prišlo poročilo o krvavi protifašistični vstaji južnotirolskih Nemcev. Okrog 500 nemških rekrutov za Mussolinijevo armado v Afriki se je uprlo v Merano. Uporni rekruti so potrgali italijanske plakate z Mussolinijevo sliko, jih nabodili na bajonete in paradirali po mestu z vzkliki: "Doli z Mussolinijem, doli z Italijo!"

Fašistična milica je navalila na upornike in začel se je boj, v katerem sta bila dva rekruta ustreljena in mnogo ranjenih. Milica je ušla iz revolto.

Avstrijski listi nečisto poročajo o krvavi dogodku. Državni cenzor je tudi zaplenil vest, (Dolje na 3. strani.)

Domače vesti

Clevelandske novice

Cleveland. — Avto je ubil mladega rojaka Johna Oblaka, ko se je zadnje nedelje zjutraj peljal domov. Cesta je bila mokra, avto je spodrsnil in zgodila se je nesreča, pri kateri je Oblak dobil smrtno poškodbo. Umrl je eno uro kasneje v bolnišnici. Star je bil 25 let in rojen v Clevelandu. Zapušta starše, dva brata in sestro. Bil je član društva 135 SN-PJ. — Te dni je umrl Frank Prijatelj, star 62 let in doma iz Lebiča pri Ribnici na Dolenjskem. V Ameriki je bil 36 let in tu zapušta več odraslih otrok. — Pavlina Bradac je prejela žalostno vest, da je v Cateju pri Strugi na Dolenjskem umrl njen stric Anton Novak, star 40 let. V Ameriki zapušta brata in nečakinja, v stari domovini pa ženo, mater in več mladoletnih otrok.

Avtna nesreča na farmi

Willard, Wis. — Emil Meh in njegova žena sta bila zadnje dni težko poškodovana pri avtni nesreči. Oba sta bila odpeljana v bolnišnico v Marshfieldu. Meh je lastnik tukajšnje sirmare.

Se ena avtna nesreča

Calumet, Mich. — Dr. Fred Klobučar, tukajšnji slovenski dentist, je po nesreči povozil s svojim avtom tri osebe pred svojim domom. Dva moška sta bila le malo opraskana, toda tretja oseba, ki je bila ženska, je obledela s zlomljenim bocom. Klobučar jo je takoj odpeljal v bolnišnico.

Nagla smrt

Enumelaw, Wis. — Nagle smrti je umrl H. Beljak. Zadel ga je srčna kap.

Obiski

Chicago. — Glavni urad SNPJ je obiskal slovenski mladenič John Sturm, Claridge, Pa.

Rudarska unija ne izstopi iz ADF

Lewisov reprezentant pojasnil situacijo

Cleveland, O. — (FP) — Zagotovo, da rudarska unija UMWA se ne bo ločila od Ameriške delavske federacije kljub poskusom gotove skupine, ki hoče ustvariti situacijo, da se izrine unija iz federacije, je dal v tem mestu Adolf Germer, poseben predstavnik J. L. Lewisa, predsednika UMWA.

Germer, ki je dospel v Cleveland po obisku rudarskih naselbin v Pennsylvaniji in nekaterih drugih državah, je izjavil, da se Odbor za industrijsko organiziranje delavcev ne bo vmešaval v pravice ali avtonomijo katerekoli mednarodne unije.

On je prišel v Cleveland, da sodeluje pri pripravah za masni shod, katerega je sklical svet avtnih unij na 19. januarja in na katerem bo Lewis nastopil kot govornik.

Coughlin bo tožil rezervne banke

Washington, D. C. — Detroit-ski radiožupnik Coughlin je naznanil v sredo, da bo pred federalnim sodiščem preizkusil ustavnost zakona iz leta 1913, na temelju katerega so bile ustanovljene rezervne banke. Coughlin trdi, da je ta zakon odvzel kongresu moč za kontroliranje kredita in dal privatnim bankam pravico kontrole nad denarjem.

ne bo delo trpejo, ali pa da bi postavljali družbo v napačno luč.

Nov tečaj delav-ske šole v Chicagu

Simfonični koncert v opernem gledališču

Chicago. — Čikaska delavska šola, ki ima prostore na 123 W. Madison cesti (deveto nadstropje), je te dni pričela z novim tečajem, ki bo trajal do 13. marca. Poduk se vrši ob večerih od sedme do desete ure prve štiri dni v tednu, od petkih zvečer pa bodo predavanja.

Učni program je izredno zanimiv in obsega široko polje. Ob ponedeljkih zvečer se podučujejo sledeči predmeti: veščanje v govorništvu, delavska ekonomija, vlada in delavstvo, združništvo in anketa o unijski strategiji in metodah.

V torek večer so na dnevnem redu: delavstvo in zakon, sodobni dogodki, kultura in delavstvo, pregled znanstvenih ved in moderna socialna gibanja (1898-1932).

V sredo poučujejo: delavstvo in svetovna politika, parlamentarni red, problemi delavskega zdravja in osnovna angleščina.

Ob četrtkih so na dnevnem redu: osnove socialne psihologije, delavska dramatika, nacionalizem, imperializem in demokracija ter višja angleščina. Ob petkih, kot omenjeno, bodo predavali unijski funkcionarji o praktičnem organizacijskem delu. Posebne tečaje pa imajo za svoje članstvo osrednji odbor krojaške unije ILGW, krajevna plekarska unija 637, slamičarska unija in Pocketbook Workers unija.

Sola se financira ob prostovoljnih prispevkih unij in drugih. Solnina znaša le en dolar za osebo za ves semester, brezposelnim prosti. Da dobi nekaj sredstev, se bo v sredo zvečer, 22. januarja, vršil simfonični koncert v Čikaškem opernem gledališču. Igral bo simfonični orkester iz Minneapolisa. To bo eden njegovih nastopov v tej sezoni v Chicagu. Vstopnice so od 83c naprej. Kdor more, naj se udeleži tega koncerta in s tem pomaga delavski šoli.

Centralna unija za premestitev konvencije ADF

Milwaukee. — Tukajšnja centralna unija je na svoji zadnji seji sprejela resolucijo, v kateri zahteva premestitev prihodnje konvencije Ameriške delavske federacije iz Tampe, Fla., radi ugrabiteljskega linčanja Josepha Shoemakerja in dveh drugih socialistov ter vodjev brezposelnih, ki sta sicer ostala pri življenju.

Nova in najlažja kovina odkrita

New York. — Zadnje dni so poročali, da so znanstveniki pri Bartol Research fundaciji v Philadelphiji odkrili novo kovino, ki je najlažja na svetu, še lažja kot utrden plin. Novo kovino so izločili iz litija in vaa količina znaša velikost "penja" v tenkostni papirja, ki je srebrne barve. Proces za izločitev te snovi je stal čez tisoč dolarjev.

(Dolje na 3. strani.)

KONGRES PREIŠČE VELIKO DELAV-SKO TRAGEDIJO

Profitarji pogladi 2000 delavcev v smrti!

KONGRESNIK OBLJUBIL AKCIJO

Washington, D. C. — (FP) — Strašni tragediji v Gauley Bridge, W. Va., kjer je bilo pri kopanju predora poslanih 2000 delavcev v počasno, toda sigurno smrt, bo posvetil tudi kongres s preiskavo. Vsaj kongresnik Marcantonio iz New Yorka je obljubil, da bo prinesel to "največjo industrijsko katastrofo v zgodovini Združenih držav" pred kongres in zahteval preiskavo.

Interesi, ki so zakrivil to strašno tragedijo, so jo tudi skrbno prikrili pred svetom. Odkril jo je novi tednik "The People's Press", ki je v Gauley Bridge poslal posebnega poročevalca. In kar je on odkril, se sdi skoraj neverjetno.

To tragedijo je opisal pod naslovom: "Gauley Bridge, mesto živih mrlčev." Od dva tisoč delavcev, ki so kopali predor za napeljava vode od Bele reke k novi elektrarni New-Kanawha Power kompanije, v katero je zainteresirana velika valstreet-ska korporacija Union Carbide & Carbon, je že umrlo za kamnoseško jetiko (silicosis) 476 delavcev, okrog 1500 pa jih umira, nekateri počasneje, drugi hitreje. Neka mati je že izgubila štiri sinove, mož ji pa umira.

Kontraktno delo za predor je imela Rinehart & Dennison Corp. iz Charlotteville, Va. Ker elektrarska družba ni imela federalnega dovoljenja za izkoriščanje reke, so z delom silno hiteli in ga pred javnostjo prikrivali, pravi poročevalec People's Pressa. Kontraktorska družba ni imela absolutno nobenih varnostnih naprav. Bossi so takoj po razstrelbi z batinami gonili delavce v predor brez vsake varnostnih mask in brez vsakega škropljenja, da bi zamorili kameniti prah, ki razjedajo pljuča, drobovje in povzroča silno srbečico. Delavci so bili prisiljeni delati v moreči in skrajno nezdruzi atmosferi.

Posledice tega nečuvnega tiranstva in izkoriščanja bo plačalo dva tisoč delavcev s smrtjo. Kot že omenjeno, jih je 476 že umrlo. Zrtve umirajo masno. Bestialnost profitarjev pa je razvidna najbolj v tem, da je bilo 169 mrtvih delavcev odpeljanih na neko koruzno polje 40 milj daleč, kjer so bili skrivno pokopani v skupni jami kakor — živina. Rabili niso nobenih rakev. "Neverjetno!" bohte rekli, toda poročevalec pravi, da je resnično.

In kako je mogla biti ta tragedija prikrita pred svetom? Interesi, ki so ignorirali zvezni zakon za regulacijo rek, ki so s cinično brutalnostjo gonili delavce, belokože in zamore v smrt, ki so skrivoma zagrebeli 169 žrtv profita na koruznem (Dolje na 3. strani.)

Morgan rešil Ang-lijo v veliki krizi

Zanimiva razkritja pred senatnim odeskom

Washington, D. C., 9. jan. — Včerajšnje zasliševanje J. P. Morgana in njegovih dveh partnerjev pred senatnim odeskom, ki preiskuje ameriško trgovino z orožjem in municijo, je spravilo na dan zanimiv incident, ki je leta 1916 povzročil težko finančno krizo med Anglijo in ameriškimi municijskimi družbami. Šlo je za finančno transakcijo v vsoti 55 milijonov dolarjev, ki je bila malenkost na pram milijardam, ki so jih zavezniške vlade sipale v vojni izdatkih, vendar je ta "malenkostna" vsota izzvala krizo.

Velebankir Morgan je odkril, da se je angleška vlada uprla plačati omenjeno vsoto ameriški družbi Remington & Winchester Co., pri kateri je Morganova firma naročila 3.400.000 vojaških pušk za Anglijo. Naročilo je bilo izvršeno v dveh pošiljках. Prvo pošiljatev, ki je obsegala 1.800.000 pušk, je angleška vlada sprejela in plačala okrog \$30 za puško, drugo pošiljatev 1.800.000 pušk je pa odklonila z izgovorom, da se družba ni držala pogodbe in je poslala puške prepozno.

Iz tega je nastal spor, ki je nekaj časa ogražal finančne stike med Morganom in Anglijo. Ameriška družba ni hotela popustiti in zahtevala je plačilo in tedaj je Morgan poravnal vsoto 55 milijonov dolarjev in s tem je rešil nadaljnja naročila v Ameriki za Anglijo.

Nepokoj med relif-nimi delavci se širi

Možnost splošne stavke v Pennsylvaniji

Harrisburgh, Pa. — (FP) — Splošna stavka relifnih delavcev v tej državi je na vidiku, ker so se velike grupe brezposelnih delavcev odločile, da napravijo konec neznanemu položaju. Tu je bila pravkar zaključena konvencija, katere se je udeležilo nad tristo delegatov, reprezentantov brezposelnih in relifnih delavcev.

Centralne delavske unije in državna delavska federacija so obljubile podporo brezposelnim in relifnim delavcem. Sodelovalce bodo pri demonstracijah v raznih mestih in v državnem kapitolu, krajevnih stavkah in v splošni ter v drugih akcijah.

Na konvenciji so se silile pritožbe proti kuljskim mezdam in šikanam. Relifni delavci morajo čakati na plačo več tednov in v mnogih slučajih je nižja nego relifna podpora, ki so jo prej prejimali. Delavci, ki nimajo potrebne obutve in obleke, morajo v mrzlem vremenu hoditi daleč na delo.

Poskuse, da se vrže odgovornost na brezposelne reveže psamneznim okrajem, je ožigonal John J. Philips, predsednik državne delavske federacije. On je na konferenci v Harrisburghu dejal, da so skoro vsi okrajji v Pennsylvaniji bankrotirani ali pa na robu bankrota in ne morejo skrbeti za nasičevanje revežev.

Pleskarji proti izklju-čenju komunistov

Cleveland, O. — Večina članov krajevnih pleskarskih unij je zavrgla predlagano amandiranje ustave, ki bi omogočilo izključevanje komunistov. Nasprotniki amandamenta so argumentirali, da bi bila taka akcija nedemokratska in povzročila razkol v delavskem gibanju.

DELAVSKI DO-DATEK PRED KONGRESOM

Predložil ga je kongres-nik Marcantonio

JE TUDI ZA FAR-MARJE

Washington, D. C., 9. jan. — Včeraj je kongresnik Vito Marcantonio iz New Yorka zopet predložil kongresu nov ustavni dodatek v interesu delavcev in farmerjev. Prvotni dodatek je bil znan pod imenom "amendment-delavskih pravic," ki ga je sestavil pokojni Morris Hillquit, znan socialist.

Lani je bil nekoliko spreminjen in predložen kongresu po Marcantoniju. Tudi zdaj je bil v toliko popravljen, da izrečno vključuje tudi interese farmerjev in bo valed tega znan pod imenom "amendment delavskih in farmerskih pravic."

V sedanjih formi amandament daje kongresu pravico, da lahko sprejme vsake vrste delavsko in socialno zakonodajo, ki bi bila veljavna za vso državo. Nadalje mu daje neomejeno moč za reguliranje, podpiranje in obratovanje vsake industrije in naravnih virov. Po tem amandamentu bi kongres imel moč tudi sprejeti kakršenkoli zakon v interesu farmerjev. Zadnja določba je bila dodana potem, ko je vrhovno sodišče razveljavilo farmerski zakon AAA.

Potreba po tem amandamentu postaja bolj nujna s vsakim novim odlokom vrhovnega sodišča, ki je do sedaj razveljavilo še vsak "newdealski" zakon, ki je prišel pred njega. Izjema je bil le zakon, s katerim je vlada državi zlato. Sodišče ga je vzdržalo, pet proti štirim, ne radi vprašanja o ustavnosti ali neustavnosti, marveč valed tega, ker so bili bankirski interesi na splošno proti razveljavitvi zakona iz razloga, ker bi bil negativen odlok povzročil nov finančni kaos v državi. Do tega zaključka pride lahko vsak, ki študira te odloke in zakone.

Vse nekaj drugega pa je z zakoni, od katerih bi imeli več ali manj koristi delavci in farmerji. Vsaj vsak važnejši zakon te vrste je sodišče dozdaj razveljavilo. Splošno mnenje tudi obstoji, da bo razveljavilo tudi ostale "newdealske" zakone — Wagnerjevo delavsko postavbo, Guffeyjev rudarski zakon, pokojniški zakon za železnice (enega je že ubilo), Bankheadov bombalni zakon in še par drugih. Tudi je malo verjetno, da bo šel skozi sodišče zvezni zaključni zakon.

S sprejetjem tega amandamenta bi vrhovno sodišče ne moglo razveljaviti nobenega "radikalnega" zakona. Kongres bi lahko svobodno reševal ekonomske in socialne probleme. Zda mu to brani "najboljša ustava pod solncem" — najboljša namreč za kapitaliste in privilegirane sloje.

Za ta amandment se je izreklo že večje število delavskih organizacij, med njimi devet državnih delavskih federacij. Toda kampanja bo treba razširiti na vse delovne sloje in zgraditi močno gibanje okrog tega dodatka. Sigurno je to, da bodo burbonci napeli vse sile in potrošili stotine milijonov dolarjev za njegov poraz, če bo treba.

Žmaga strojnikov

Cleveland, O. — Unija strojnikov je sklenila novo pogodbo s Ferry Cap & Setscrew Co. in s tem je izvajala nove pridobitve — zvišanje plače deset odstotkov, delovni teden 40 ur in starostne pravice.

Trojica ameriških deklet, ki se bo udeležila olimpijade v Berlinu, na krovu parnika, ki je odrinil iz Seattleja v Nemčijo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnost: na Zgodovinsko (vse) Člani: 10.000
\$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$0.50 na četrt leta; na Člani: 10.000
\$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$0.50 na četrt leta; na Člani: 10.000

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Canada \$2.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Člani so glasniki po domovih. Poslani listi so brezplačni. Poslani listi so brezplačni. Poslani listi so brezplačni.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Glasi se na vsa kar ima slika s črtno:
1657-48 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v sklopih, na primer (Dec. 31, 1935), poleg vsakega imena na seznamu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Poslovila je prenehanje, da se vam list ne ustavi.

Prosta ljubezen!

"The Milwaukee Leader," glasilo milwauških socialističnih delavcev, je pred kratkim objavil zanimiv članek glede "proste ljubezni." Nič ne bo škodilo, če tudi čitatelji Prosvete izvedo vsebino omenjenega članka.

"Domneva se," piše omenjeni list, "da je kriza preprečila ali odgodila najmanj milijon porok v Ameriki. Število bo vsakogar večje. Ameriški kapitalistični red torej povzema "prosto ljubezen"—katero lažniki podtikajo socialistom, kadar nesramno obrekujejo socialistično gibanje. To je že stara laž na rovaš socialistov, resnica pa je, da "prosta ljubezen" raste samo na kapitalističnem zeljniku.

Prav za prav je izraz "prosta ljubezen" slepilen. Vaška prava ljubezen je in mora biti prosta ali svobodna! Prisiljena ljubezen ni nobena ljubezen! Ljubezen med možem in ženo ali materjo in otrokom je prosta vseh spon — ali pa ni ljubezni. Kjerkoli je prava ljubezen, je ta prosta! Človek je lahko prisiljen, da hlini ljubezen do druge osebe, nemogoče pa je prisiliti človeka, da bi ljubil koga, če noče. Skratka: ljubezen mora biti svobodna, ali pa je ni!

Lažniki, ki obrekujejo socialiste in socialistične ideje, so kajpada spali lepo besedo "ljubezen." Spremenili so jo v grdo, umazanost! Česar koli se lažniki in obrekovalci dotaknejo, mora biti grdo, umazano. Na ta način so iz normalne proste ljubezni naredili — promiskuiteto ali vlačugarstvo. To promiskuiteto bi radi obesili socialistom na pleča.

Mi jim pa vržemo ta očitek nazaj. Mi pravimo, da kapitalizem povzema vlačugarstvo vsake vrste in to lahko dokažemo z vsakdanjimi dejstvi.

V vseh časih, tudi takrat, ko je kapitalistični svet na višku svoje "prosperitete," je med delovnim ljudstvom toliko revščine, da se mnogo in mnogo mladih dvojic ne more poročiti in ne more si omisliti lastnega ognjišča. V zadnjih šestih letih, odkar razasaja ekonomska depresija, je pa moralo v Ameriki — kakor drugi poročajo — izostati najmanj milijon porok in mi pravimo, da je število preprečenih in odloženih porok še večje.

In kaj drugrega naj to pomeni, če ne pomeni, da kapitalistično gospodarstvo podi neporočne moške in ženske v izvenzakonsko intimno razmerje? Baš to se godi! — Vsakdo lahko ve, da se to dogaja — in danes se dogaja v veliko večji meri kakor v takozvanih normalnih časih. Kriza preprečuje in zadržuje življenje; kriza uničuje domove in povzroča zakonske ločitve; kriza razdira družinsko življenje in vodi mlade ljudi v vlačugarstvo, katero profesionalni lažniki imenujejo "prosto ljubezen" in jo nesramno podtikajo socialistom.

Mi pravimo: kdorkoli je tako nesramen, da pravi ali zapiše, da socializem povzema vlačugarstvo, naj se dobro ogleda in najprej pomete pred svojim pragom.

Edina dežela na svetu, v kateri je danes najmanj prostitucije, če je sploh kaj, je sovjetska Rusija. Zakaj? Morda zato, ker so Rusi najmoralnejši ljudje na svetu? Ne. Rusi niso v tem oziru nič boljši kakor Američani. Glavni vzrok je, ker v Rusiji ni brezposelnosti. Kjer je dovolj zasluzka za moške, da si lahko omislijo družino, tam ni potrebe za prostitutke, in kjer je dovolj zasluzka za ženske, tam jim ni treba prodajati svojih teles!

Tako milwauški list.

Med nami, ameriški Slovenci, imamo še posebej lažnike, ki si upajo zapisati, da avodnomiselstvo "ni nič drugega kakor avodno umazano poželjenje po mesu." Ti licemerji in lažniki imajo svoje posebne oziroma — umazane izraze kakor jih imajo ameriški lažnjivci, kadar gobezdajo glede "free love."

Gornji prevod iz "The Milwaukee Leaderja" velja tem našim profesionalnim lažnikom prav tako kakor velja izvirnik ameriškim lažnikom, ki podtikajo "free love" socialistom. In kakor kliče "The Milwaukee Leader" ameriškim lažnikom, naj najprej pometejo pred svojim pragom, tako kliče Prosveta slovenskim profesionalnim lažnikom, naj prej pogledajo pred svoj prag na kup gnoja, ki tam leži, predno gobezdajo o "umazanosti" v naših avodnomiselnih krogih!

Glasovi iz naselbin

O novoletni zabavi

Diamondville, Wyo. — Na stara leta večer smo bili povabljeni k Turkovim, da se skupno poslovimo od starega leta in da pozdravimo nastop novega leta ter si izmenjamo običajna novoletna voščila. Mary Turk je priredila ta sestanek tudi svoji sestri Juliji Zele, ki je prišla iz starega kraja dne 27. dec. l. l., tako da se bomo medsebojno seznanili, pogovorili in zabavali. Znano je, da se človek bolje počuti med svojimi rojaki. Tako se je tudi izkazalo ob tej priliki. Prav lepo smo se zabavali in pogovarjali. Postreženi pa smo bili tako, da nam ni bilo treba biti ne lačnim ne žejnim, pa tudi za plesateljine je bilo dobro preskrbljeno.

Tudi Frank Zele s svojo družino je prišel obiskat svojo sestro iz mesta Price, Utah. Gotovo je bilo zanj veselo, a videnje s svojo sestro po dolgih 25 letih, tako tudi s prijatelji in znanci.

Na tej domači prireditvi smo se vsi dobro zabavali. Mary Turk grg vse priznanje in zahvala za trud in povabilo ter postrežbo. Želim, da se bi še večkrat skupaj sešli in zabavali. Star pregovor pravi, da veselje in zabava sta pol življenja. Torej smo si s to zabavo vsi mi naše življenje precej podaljšali. Novi naseljenci Juliji Zele pa želimo, da se bi počutila zadovoljno med nami v novi deželi. Rojaku Zeletu obljubljamo, da pridemo tja na obisk ob prvi priliki. Kar pripravite se vi — Monmonei! Wyominčani pridejo k vam! Če ne bo hiša dovolj velika, jo bomo raztegnili po ribniškem načrtu!

Anton Tratnik, 267.

Poročilo zastopnika

Farrell, Pa. — Proti koncu decembra sem se odločil, da obiščem nekaj slovenskih naselbin in prva postojanka je bila Pittsburg, kjer se vedno dobe okrepčila, ki so potrebna človeku, ki je na potovanju.

V Herminieju No. 1 mi je takoj priskočil na pomoč br. F. Smolich. Njegov sin me je potegnil v Herminie No. 2, kjer so naročniki Prosvete ponovili naročnino in me lepo postregli. Na 28. dec. sem imel žalostno pot, ko sem se podal peš v Yukon v velikem mrazu. Treba je bilo prebrstati snežene zamete do tega kraja in dalje do Greensburga. K areč me je dohitel na poti Marinčičev sin s svojim avtom in me odvedel na njegov dom. Njemu in staršem se lepo zahvaljujem za izkazano prijaznost.

V Yukonu se slabo dela, le nekaj dni v tednu, vendar so naročniki Prosvete ponovili naročnino, novih pa nisem dobil. Dne 29. dec. sem obiskal Hutcheson, nakar sem imel kratak počitek. Potem sem odšel v Pittsburg, kjer sem dobil novega naročnika. Br. Balkovich, ki ima gostilno, se je naročil in vsem rojakom ga toplo priporočam.

Tako se je približalo novo leto. Počitek in prenočišče sem dobil pri Smrekarjevi družini, toda počitka ni bilo. Prijatelji in prijateljice Smrekarjeve družine dalec na okrog so namreč izvolili, da je ga. Smrekar na starega leta dan naredila okusne mesene klobase in napelja precej potice. Bila je vesela družba in razume se, da tudi jaz nisem mogel biti nevtralen. Ga. Smrekar me je peljala celo na plesišče, kjer smo zaključili staro leto in pozdravili novega. Razšli smo se v velikem zadovoljstvu in veselju šele ob štirihi jutraj, nakar sem moral odriniti v Verono, kjer so me tudi lepo sprejeli, pogostili in ponovili naročnino.

Društveni predsednik in tajnica sta me povabila na zajtrk in kosilo, kar sem seveda hvaležno sprejel. Ponovila sta celoletno naročnino na Prosveto in prodal sem tudi dva Ameriška družinska koledarja. Prvi dan tega leta se je zame dobro obnesel in zahvaljujem se vsem, ki so mi izkazali gostoljubnost.

Na 2. januarja sem obiskal Cheswick in Harwick, kjer sem izvedel žalostne in vesele novice. Povedali so mi, da je na božični dan neki mlad Poljak do smrti povozil Martina Kokala, člana

SSPZ. On je stanoval na Cheswicku, delal pa je v premogovniku v drugi naselbini. Zapustil je ženo in štiri nedorasle otroke, v Libraryju pa brata. Star je bil 44 let. Družini in sorodnikom izrekam globoko sožalje.

Vesela vest pa je bila o združitvi Slovencev v naselbinah Harwick, Cheswick in Harmarville. Ustanovili so klub in izbrali odbor šestih članov, ki bodo šli sedaj na delo in skušali zgraditi Slovenski dom. To se bo zgodilo, kakor hitro bodo razmere dopustile. Dom, ki ga bodo postavili, bo nedvomno ponos vseh treh naselbin. Treba je le poguma in vse se bo lahko doseglo. V teh naselbinah je mnogo društev naših podpornih organizacij, ampak najmočnejša so društva SNPJ.

V teh naselbinah je precej slovenskih lovev, ki so ponosni na svojo izurjenost. V tej sezoni so ustrelili že deset srn in enega srnjaka, kar ni malenkost. Rad bi omenil imena teh navdušenih lovev, a sem jih pozabil. Zele sem obiskati še več drugih slovenskih naselbin, a ni bilo mogoče zaradi zametov in ledenih cest, na katerih sem parkiral prav pošteno padel, da sem komaj pobral svoje kosti.

Anton Zidanšek, zastopnik Prosvete.

O prireditvi društva 111

Aurora, Minn. — Tukajšnje društvo 111 SNPJ je imelo na starega leta večer veselico s polnočnim programom, s katerim smo lepo sprejeli novo leto. To je bila prva prireditve v pozdrav novemu letu, dasi je slovenska kri v tej naselbini že nad trideset let.

Posetniki veselice so bili zadovoljni in nekaterim se je zdelo, da je vsa stvar prehitro minila, čeprav smo rajali do ranega jutra in se v veselju razšli na svoje domove.

Novo leto smo počastili s prepevanjem naših pesmi. Od nas se je poslovilo staro leto, ki nam je povedalo, da je dalo mnogo ugodnosti nekaterim, večini pa je prineslo le gorje. Nato je nastopilo novo leto, ki je obljubilo, da bo dalo mnogo dobrega našemu narodu in mi vaji želimo, da bi se obljuba tudi izpolnila. Potem je bilo spet petje o starem letu, ki je minilo in se ne vrne več.

Mrs. Perušek je želela navzočim srečno novo leto, zalgal je orkester in zavrtili smo se v vselem pleau. Ona je dobila tudi "baby doll", ker je imela srečno številko. Članice našega društva so bile silno zaposlene, ko so stregle številnim posetnikom.

Zahvalo zaslužijo naši izvrstni pevci in mrs. Debeljak; devet let starima dvojčkoma, ki sta naredila staremu letu dolgo brado. V. Mikliču, ki je predstavljal staro leto, Skrbicevemu orkestru za igranje poskočnih polk in valčkov. Dalje Johnu Pernusu, ses. Pucel in Jakobu Drašlerju od društva 43 ter Mihi Preskovi, ki je skrbela za lepo petje in vsem drugim, ki so pomagali, da je bila prireditve uspeh, kakor tudi posetnikom. Vse je šlo gladko in pravilno. Posetnikom bomo ob priliki povrnilo uslugo, ki so jo nam storili.

Tu doslej še ni bilo hude zime in delavske razmere so se tudi nekoliko izboljšale — za nekatero. — Neža Ogrinc.

Uspešna božična prireditve

Library, Pa. — Božič in novo leto sta za nami in sedaj ugibamo, kaj nam bo prinesla bodočnost. Upanje imamo, da se bodo razmere v tem letu izboljšale in to je vse.

Kakor prejšnja leta, tako smo tudi lani priredili božičnico za naše otroke, na kateri smo se tudi starejši dobro zabavali. Članice kluba so nam dobro postregle z jestvinami in pijačo, za kar jim gre zahvala, zlasti pa ženskam, ki so napekle tako okusne potice.

Otroci so uprizorili kratko igro, ki je vsem ugajala. Svoje vloge so imenitno izvršili in so vredni pohvale. Bil je navzoč tudi Miklavž, ki je razdelil darila in se je dobro odrezal.

Nastopila so tri mlada dekleta in nam igrala — dve na gosli in ena na klavir — in vaji smo jih z veseljem poslušali. Posebno zahvalo zasluži mrs. Ciril Ocep, ki je imela veliko truda s poučevanjem in je svoj nalogo dobro izvršila. Le tako naprej! Uršula Klobcar.

Novice iz Forest Cityja

Forest City, Pa. — Dopisniki, ki se oglašajo v Prosveti, pišejo običajno o prireditvah — o igrah, veseliceh itd. To so dobre stvari, in ako bi jaz imel poročati kaj sličnega, bi se nedvomno večkrat oglašil. Človek se rad ne oglašja v javnosti, če ni nima nič dobrega poročati. Ako je brez dela, le študira, kaj bo prinesla bodočnost.

Tukajšnja Pittston Coal Co. je l. 1932 ustavila obrat v premogovniku in počivati smo morali dve leti. L. 1934 smo začeli spet po malem delati, v preteklih, do septembra preteklega leta. Na 17. septembra je družba naznanila, da se prihodnjega dne ne bo delalo, kar se nam ni zdelo nič čudnega, ker smo bili že vajeni takih novic. Čudno se nam je zdelo le to, ker družba ni rekla rudarjem, naj pospravijo svoje orodje na varno, medtem pa je ona stran vozila stroje in drugo šaro.

Na 23. decembra smo zagledali spet listek na pisarni, na katerem je bilo zapisano, naj rudarji poberejo svoje orodje. Naslednji dan smo res šli ponj, a še vedno upali, da bo delo v premogovniku počivalo le nekaj časa. Na 29. dec. nas je družba obvestila, naj vsak rudar pride v pisarno po svoje sprečivalo, medtem pa je pričela že pobirati sesalke v šahtu.

Sedaj je premogovnik že z vodo zalit. Kaj bo z delavci, za to se kompanija ne briga. Naselbinam Forest City, Vandling in Browndale je bil s tem zadan smrtni udarec. Spet nam je bil podan dokaz, da privatni kapitalizem umira, sicer počasi, a sigurno.

Kolikor nas je tu Slovencev, imamo skoro vsi svoje domove, ki niso sedaj vredni piškavega oreha. Človek gara vse svoje življenje v upanju, da bo imel na stara leta vsaj streho nad svojo glavo, pa pridejo kapitalistični pozeruhi in mu z eno potezo vse uničijo.

Vprašanje je, kaj bo sedaj. Relifna podpora je silno mizerna, a tudi te človek ne dobi, če

Umetni pergament

V dobi umetnega bencina, umetnega gumij, umetnega sladkorja in drugih sintetičnih proizvodov vsakdanje rabe, ni nič čudnega, da se kemiki lotijo tudi reševanja starega problema, kako bi izdelali umetni pergament.

Pergament je kakor znano nestrojena živalska koža, ki se od ujenja strojene kože razlikuje po tem, da vsebuje med kožnimi vlakni svoje naravne tolsčine, glutinske in keratinske snovi. Papirna industrija se je že dolgo trudila, da bi iz papirja izdelala pergament podobno in tudi enakovredno umetno tvorilo, ki bi bilo pred vsem prav tako trpežno, a dosti cenejše od naravnega pergamenta. Ti poskusi niso mogli uspeti, ker so vse papirne imitacije pergamenta posamele njegovo pravično. Natančnejše znanstveno raziskovanje je končno ugotovilo, da gre v prvi vrsti za to, da se iz papirja, ki naj bi postal pergament, istine zrak, na njegovem mestu pa se papirna vlakna prepoji s tolsčinami, glutinskimi in keratinskimi snovmi.

Če bi papir enostavno namakali v te snovi, ne bi prišli do smotra in tudi vakuumsko metoda je pri tej gosti tekoči, visoko molekularni snovi odpovedala. Tu so ugotovili, da zrak ne ostavi notranjosti papirja, če znaša zunanji pritisk zraka 0 in vlada v notranjosti torej višji pritisk 1 atmosfere. Zato so poskusili na sprotno pot: emulziji, v katero so pomakali papir, so dali pritisk 8 do 12 atmosfer. Res je ta pritisk zrak iz papirja iztisnil, na njegovem mestu pa je potem emulzija neovirano prešla v najmanjše dupline in luknjice v papirju. Tako izdelani umetni pergament pa je bil prav tako drag kakor naravni, dokler niso našli primerne postopka za neprekinjeno impregnacijo dolgega papirnega traku.

Po impregnaciji sledi osušitev, pri kateri pripravljani papir oroženi. Končni produkt je potem izgubi lastnosti papirja in postane naravnemu pergamentu enakovreden, samo da je neprimerno cenejši. Uporabiti se da za vse svrhe, kjer so si morali doslej pomagati s pergamentom, posebno važna pa je bila tudi ugotovitev, da se da to tvorivo brusiti, polirati in sploh obdelovati kakor lesni furnir.

Kožni izvleček zdravi kožo

Kožne bolezni, posebno ekcemi, so zlo, proti kateremu so bili zdravniki doslej v mnogih primerih brez moči. So tisoči ljudi, ki imajo na videz povsem nedolžne izpuščaje, ki jim pa povzročajo več bolečin nego nevarne bolezni. Zoper bolečine je še kakšen lek v mamilnih pripomočkih, zoper srbenje, ki se povzroča večina ekcemov, pa ni pravih učinkovitih zdravil. Pri tem so to zelo trdovratne bolezni. Kdor je kdaj imel kakšen ekcem, je vedno v nevarnosti, da ga znova dobi. Malenkostna napaka v hrani, nedoslednost v dieti in že se pojavi znova.

Sedaj pa so odkrili pripomoček, ki obeta, da bo to bolezen pregnal za vedno. Odkrili so postopek, ki omogoča izdelovati iz zdrave kože ekstrakt proti ekcemom. Ti se pojavljajo vedno znova namreč na koži, ki je izgubila sposobnost, da bi izenačevala okvare od zunaj ali dovolj škodljivih produktov presnove. Zdrava koža pa ima v sebi dovolj zaščitnih snovi.

Odkritelj novega ekstrakta, dunajski zdravnik dr. Turmann, pravi, da je mogoče z injekcijami tega ekstrakta tako povečati odpornost bolne kože, da izginejo celo dolgoletni ekcemi v presenetljivo kratkem času. To so mu pokazali številni poskusi z bolniki in med njimi so bili takšni, ki so jih amatrski za neozdravljive, ker jim ni pomagala nobena druga stvar. Koža jim je po injekcijah izgubila svojo preobčutljivost. Tako je dr. Turmann z osmimi injekcijami v treh tednih dokončno ozdravil pacienta, ki se ga je držal trdovratno ekcem že leto dni, v drugem primeru je ozdravil z 11 injekcijami v sedmih tednih ekcem, ki ga je pacient prenašal že od rane mladosti. Ekcemi se niso več ponavljali niti v primerih, da so ozdravljeni jedli jedi, ki so jim prej takoj obnavljali to zlo, ali uporabljali v svojem vsakdanjem poslu, n. pr. pri pranju, ostrih snovi, ki jih koža ne prenaša rada.

Kako nastane zemljevid

Če vzameš zemljepisno karto v roke, gotovo ne misliš nikoli na to, koliko truda in tudi nevarnosti je bilo treba, da je nastala. Zanimivo je v tem pogledu pripovedovanje angleškega polkovnika McMahon, ki so mu poverili izdelavo nove karte jugovzhodnega Afganistana.

Kartografski posnetki na licu mesta so tehtevali dve in polletnega trdega dela. V neprehodnih ozemljih je bilo treba vedno znova iskati "poti," za vsakim hribom, ki so ga preplezali, da bi z njega napravili točne posnetke, so prežele neznane nevarnosti. Ekspedicija ni bila nikoli varna pred zvermi in roparji.

Strašno je med člani ekspedicije gospodariti tudi podnebje. Temperature so nihale med tropsko vročino in polarnim mrazom. Nekateri člani ekspedicije so umrli zaradi vročine, drugi zaradi mraza. Nemajhno je bilo tudi število tistih, ki so umrli zaradi žeje in hladnosti. Izgube med tovornimi živalmi so bile naravnost katastrofalne — poginilo je namreč 4900 vbelhodov in 117 konj zaradi napadov in epidemij. Da so bile po vsem tem tudi denarne žrtve ogromne, si lahko mislimo sami.

— Federated States —

Angelo Herndon, voditelj zamorskih delavcev, ki je bil obsojen v zapor na podlagi pun-tarskega zakona, katerega je sedaj nižje sodišče v Georgiji proglasilo za neustavnega.

prej ne dokaže, da nima ne dev-
ljev ne hlač. Šele potem pride
inkvizitor, da človeka navija na
vse strani, če je mogoče še kaj
izprežati iz njega.

Delo pri religijah projektih
gre tudi po poljevo. Mogoče je
sedaj uposlenih pri teh projek-
tih le par odstotkov brezposel-
nih, toda s tisto plačo, ki jo pre-
jemajo — \$45 na mesec — se
človek ne more preživljati. Sploh
se pa nihče ne briga zanj, pa
naj živi kakor že hoče.

Ampak ljudje se le počasi u-
čimo. Pri prihodnjih volitvah
bomo najbrž spet glasovali za
kandidate starih strank in s
tem podprli krivični ekonomski
sistem. Ko bomo to izvršili, bo-
mo šli zopet v cerkev, pokram-
ljati nekoliko z Bogom in vse
bo dobro in prav. F. Rataie.

Zahvala

Scanor, Pa. — Želim se na tem
mestu zahvaliti vsem, ki so mi
stali ob strani in mi pomagali
v moji stiski, ko sem izgubila
dragega soproga Mihaela Kar-
liča. Umrl je nenadoma 7. okto-
bra in bil pokopan po civilnih
obredih.

Iskrena hvala društvu 82 SN-
PJ, čigar član je bil pokojni od
ustanovitve — 28 let — za po-
darjeni venec in poslovilne go-
vore v hiši in na pokopališču.
Dalje sosedom, sobratom, znan-
cem in prijateljem za krasno
cvetje, ki so ga poklonili in dali
svoje avtomobile na razpolago
brezplačno.

Slovenski narodni podporni
jednoti sem dolžna posebno za-
hvalo za točno izplačitev smrtni-
nine, ki mi je omogočila vsaj
borni obstanek. Človek se v uri
žalosti šele prav zaveda, kako
velike koristi za nas delavce so
podporne organizacije, kakršna
je naša SNPJ, katere član bi mo-
ral biti vsak Slovenec in Slo-
venka.

Na 10. oktobra je bil pokopan
moj soprog na lepem pokopali-
šču Grand View v Johnstownu,
Pa., kamor so ga spremili člani
SNPJ, znanci in prijatelji in
kjer so od njega vzeli zadnje
slovo. Težka je bila ločitev za
nas od soproga in očeta, ki nas
je tako nenadoma zapustil. V hi-
ši še vedno vlada žalost in praz-
nota radi izgube, ki smo jo utrpeli.
Blag spomin pokojniku!

Mary Karlič, soproga; sinova
in hčerka.

Pasja zdražba

Sharon, Pa. — Rojaku, ki je
poročal Prosveti, da je laž, da
je pes ogrizel prste Johnu No-
vaku, tole v odgovor:

Pisec teh vrstic ni bil navzoč,
pisal pa sem, kar sem slišal. Ti
zdej praviš, da ta vest ni bila
resnična in da naj poročevalec
namesto psa gloda kosti. Koliko
je torej resnice na tem? Kdo je
oni rojak, ki se piše John No-
vak in kateremu po domače pravi-
jo Martincov Ivan? Ko sem
slišal, da ga je pes ugriznil, sem
napisal to reč in jo odnesel na
pošto. Nazaj grede pa slišim go-
vorico, da Novaka ni ugriznil
pes. Torej pes ga ni. Kdo ga je?
Abasinec ga tudi ni. Ali ga je
morda civiliziran človek?

Jack Jert, 262.

Pripomba uredništva. — Upa-
mo, da bodo prizadeti bratje, ki
so dovolj razumni, poravnali to
stvar med seboj in se ne bodo
več prepirali v javnosti zaradi
absurdne malenkosti.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Livingston, Ill., A. M. — Iz po-
slanega kosa listine ne moremo
vedeti, kdo organizira dotični
"klub", vendar slutimo, da je to
sumljiva shema, katere naj se
naši delavci in člani ogibljejo.

Ernest C. Estes, ki je bil izvoljen za župana v Auburnu, Me., na delavski listi.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Ljubljana.

Smrt pod drevesom. — V gozdu Meka v Gornji Bistrici v Prekmurju se je pripetila smrtna nesreča, ki je zahtevala življenje posestnika Matjaža Žaliga. Z bratom je podiral drevje v gozdu. Ko sta posekala neki hrast, jima je obvisel v vejah. Da bi ga spravila na tla, sta ga hotela prežagati na dvoje. Tedaj pa se je hrast zmotal skozi veje in padel na zemljo, pri tem pa podri podse Matjaža Žaliga, ki je takoj umrl.

Ustreljen tihotapec. — Na madžarsko-jugoslavanski meji v Prekmurju je bil spet neki tihotapec ustreljen. Graničarji so Murški šumi pri Plinici opazili dve moški postavi, ki sta ponoči nesla neke tovore in sta očitno prišla iz Madžarske. Ker se na klice nista hotela ustaviti, so graničarji začeli streljati za njima. Enega so zadeli in je obledel mrtev, drugi pa se je graničarjem predal. Bila sta to poljska delavca Franjo Zadravec in Ivan Kerovec iz Podturja v Medjimurju. Kerovec je oblegal mrtev, Zadravec pa so izročili sodniji. Prinesla sta iz Madžarske vsak po 35 kg madžarskega tobaka. Življenje prekmurskih in medjimurskih kmetov in delavcev je težko, ker si ser ne bi tvegali življenja za majhen zaslužek, ki ga tihotapstvo madžarskega tobaka donša. Mnogo jih je že plačalo z življenjem ta boj za majhen zaslužek, a tihotapci ne odnehajo. Prav tako je tihotapstvo saharina iz Avstrije — kar so mnogi tihotapci že plačali z življenjem ali robijo in globo — samo posledica pretirano visokih cen našega sladkorja. Sladkor, ki ga producirajo tovarne v Banatu in Slavoniji, je pri nas mnogo dražji kakor je sladkor v Avstriji, čeprav uvaža Avstrija naš sladkor in je treba plačati carino nanj. Tako je naš sladkor v inozemstvu kljub visokim prevoznim stroškom in carini cenejši kakor pri nas. In ker je to eno glavnih hranil, posebno za otroke, je ta draginja naravnost zločin nasproti otrokom. Zaradi tega dejstva cvete tihotapstvo saharina čez mero. Celo organizacija skrbi za tihotapstvo in razpečevanje saharina, ki je mnogo cenejši ko sladkor, a je seveda tudi škodljiv, na kar pa se siromašno ljudstvo ne ozira, ker si pač sladkorja kupiti ne more. Če bi znižali cene sladkorja — sladkorna industrija donša najlepše dobičke — bi se to tihotapstvo mnogo ali celo popolnoma omejilo. Toda ker sladkorna industrija največje dobičke prinaša, so tudi v tej industriji zainteresirani sami močnjaki, ki diktirajo ceno kakor se jim zljubi.

Arnavtska navada — otmica. — V južni Srbiji, v Makedoniji imajo še staro navado, da ženin ugrabi svojo izvoljenko, če mu je nevestini starši ne marajo dati. Takim dogodkom, krajem deklet, pravijo "otmice". Seveda se tak otmica pogosto konča s hudim pretepom ali celo s krvnim masčevanjem, s smrtjo. Včas se zgodi, da se starši po otmici sprijaznijo z mislijo, da naj otmicar obdrži dekle za ženo, posebno če je to dekletu všeč. Če pa dekletovi starši ne marajo pristati na to, skušajo dekle ukrasti nazaj. Seveda pride pogosto do prelivanja krvi. Tako poročajo srbski listi zdaj o otmici v novopazarskem okraju, o otmici, ki se je končala s krvavo bitko, v kateri je obležalo 9 mož in fantov mrtvih! Lepo arnavtsko dekle Derviša Zuković je imela svojega izvoljenca, toda starši so jo hoteli dati nekemu drugemu Arnavtu, ki bi jo vzel za drugo ženo. Derviša pa ni marala pristati in je obvestila o tem svojega fanta. Ta je zbral nekaj prijateljev in s sorodnikov ter Derviša ugrabil in odvedel v svojo hišo. Dervišini starši pa so organizirali celo četo, ki je hotela dekle ugrabit nazaj. Kmalu sta si stali kar dve vojski nasproti, vsi možje in fantje iz dveh vasi so se sprijeli. Na tej ljubezenski fronti so nazadnje obležali možje in fantje, 9 jih je bilo mrtvih, več

pa ranjenih. Orožniki so aretirali mnogo napadalcev, toda ti smatrajo zadevo za stvar svojega ponosa in časti ter so kaj redkobesedni nasproti orožnikom. Arnavti so vajeni, da vse take spore sami poravnajo s krvjo ali drugačnim masčevanjem. Med ranjenci je tudi Derviša, zaradi katere je prišlo do tega pokola.

Velik vlom pojasmjen. — Novembra je bilo vlomljeno v garažo "Dessa" sredi Ljubljane in iz železne blagajne je odnesel vlomilec blizu 70.000 Din v bankovcih, za 15.000 drobiža pa je pustil, ker ni maral, da bi mu denar zvenekel v žepu in izdal. Policija je uvedla preiskavo in dolgo ni našla nikakega sledu, zato se je že govorilo, da je v tatvino zapleten kdo od nameščencev v garaži. Toda zdaj je vlom pojasmjen in nameščenci rešeni sumnjenja. Policija je opazila, da se neko poprej siromašno dekle oblačilo zelo lepo in bogato; zasledovala jo je in nazadnje prišla. Priznala je, da ji je dal precej denarja oz. obek brezposelnih trgovskih pomočnikov Jože Škerlj. Ker je Škerlj v sorodu z nekim nameščencem v "Desi", je policija domnevala, da je najbrže ta vlomil v garažo. Fanta so aretirali in je tatvino priznal, našli pa so pri njem oz. v skrivališču, ki jim ga je pokazal, še 67 tisočakov. Izročili so ga sodišču.

Abesinski oficir v Mariboru

Maribor je imel te dni senzacijo svoje vrste. Brez potnih listov je prispel iz Avstrije preko meje moški rjave polti in nakodranih las. Oblasti so ga prijeli in izkazalo se je, da gre za abesinskega oficirja. Ker je znal Abesinec perfektno francoščino, so se naglo pomislili z njim. Povedal je, da se piše Zulmatis ali tako nekako, da je abesinski oficir, ki so ga Italijani pri zadnjih bitkah pri Adui ujeli in odpeljali v Italijo, kjer je ležal v tržaški bolnišnici. V bitki je bil namreč lahko ranjen. Ko je nekoliko okrevale, je pognil iz bolnišnice in uspešno mu je prekoračiti mejo na Tirolsko, iz Avstrije pa so ga rade volje pustili v Jugoslavijo, da bi pač ne imeli stitnosti z izročljivo Italijo, kar bi Avstrija kot zaveznica Italije pač morala storiti. V Mariboru so ga prijeli.

Ko so ga zaslišali, so ga spravili v vojaški zapor, kjer pa so mu lepo stregli ves čas in je posebno naše cigarete in vino zelo hvalil. Mariborska vojaška oblast je seveda takoj poročala v Beograd in vojno ministrstvo je zdaj zahtevalo, da pridejo abesinskega oficirja v Beograd. Abesinec se želi vrniti v Abesinijo, kar pa bo najbrže težko šlo. Najbrže bo moral pri nas počakati zaključka vojne ali pa ga bo Jugoslavija izročila kakim sosednim državam.

Cudno je tudi, da je abesinski oficir lahko od Trsta bežal na Tirolsko, ne da bi ga bil kdo opazil in postal pozoren spriču tujege obraza. Seveda ga bodo v Beogradu temeljito zasliševali in skušali dognati, ali gre le za navaden beg iz Italije ali gre za kaj drugega.

Maribor je bil seveda vesel te senzacije in vse je govorilo, da so prijeli nekega abesinskega "fana". V resnici pa je ta oficir židovskega rodu, po poklicu

trgovec in zna za silo več jezikov. Kakšne vojaške izobrazbe pravi, da nima in da je ob vojnem spopadu z Italijo postal kar čez noč oficir kakor mnogo abesinskih vojakov.

Policaj ubil cigana — 6 let robije — Surovi dogodek, ki se je dogdil v Škofji Loki 8. novembra in katerega žrtev je postal 27-letni cigan Leonhard Rajnhart, je imel svoj zaključek na ljubljanski sodniji, kjer se je moral zagovarjati škofjeloški policaj, 30-letni Alojzij Žužek.

Policaj je imenovanega cigana 7. novembra aretirali in udarili. Ko je cigana izpustil, je šel ta k zdravniku po zdravniško izpričevalo. To je zvedel policaj Žužek in znova v neki gostilni prijel cigana Rajnharta ter ga začel pretepati, ko mu je priznal, da je bil res pri zdravniku. Žužek ga je začel v gostilniški veži pretepati s pendrekom, vlekel ga je na dvorišče in na cesto ter stalno tolkel po njem. Cigan je kričal, prihičeval se ljudje in ciganji. Med cigani je bil tudi Leonhartov oče, ki je prosil policaj, naj nikar ne pretepa sina, ki je na arcu bolan. Toda policaj je udaril še njega in njegovo mlado hčer, ko pa so civilisti hoteli pomagati ciganu, je policaj zagrozil se njim. Tudi je vzel vodo ter jo zlil ciganu, ki je bil ves pretepen, za vrat. In je dejal: "Tako morate nam praviti s cigani!" Policaj je besnel nečloveško, surovina brez primere.

Pretepenega cigana, ki je obležal nezavesten na tleh, so odnesli ciganji v svoj tabor na voz, kjer je kmalu nato mladi cigan podlegel. Zdravniška preiskava je dognala, da je imel pokojni res slabo srce in da je smrt povzročil policaj s svojim postopanjem. Žužek je bil aretiran, odpuščen iz službe, in te dni je stal pred sodnijo.

Obtoženec je tudi s svojimi nastopanjem pred sodniki in s svojimi odgovori dokazal, da je surovina, ki je izrabljala svojo službo, ter mislil, da sme s cigani postopati, kakor mu drago. Ko ga je sodnik vprašal, ali je res pretepal cigana, je odgovoril hladno: "Seveda sem ga!" Dejal je tudi, da ga je cigan prvi napadel, da ne ve, da ga je ciganov oče svari, da se ne spominja, da bi bil udaril njegovo sestro itd. Toda priče so potrdile, da je Žužek cigana poiskal v gostilni in ga takoj začel pretepati, priče so potrdile, kaj je ciganov oče prosil zanj, pripovedovale so, kako so skušale zdraviti cigana iz nezvesti, zdravniško poročilo pa je bilo, da je zaradi pretepanja dobil cigan živčni šok, ki mu je sledilo otrpnenje sra.

Policaj Žužek je bil obsojen na 6 let robije, na trajno izgubo javne službe in državljanstva.

Drevo ubilo otroka. — V Pločnici v mariborski okolici je viničar Saletinger podiral visoko drevo pred svojo hišo. Vsi njegovi otroci so gledali ta dogodek, a ker se je oče bal, da ne bi veje koga zadele, je vse otroke napodil v hišo. Komaj 8 let stari sinček Tonček pa je pri zadnjih vratih ušel ven ter se spazil gledat, kako bo visoko drevo padlo po tleh. Oče ga ni opazil. Ko je drevo padlo, je vrh podrl otroka, česar pa oče sploh ni takoj opazil. Sele ko je začel klestiti veje in vrh, je našel nezvestnega Tončka. Veje so mu zmrcvarile obraz, da je kmalu nato podlegel.

Naročile Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Abesinska strategija

Sistematična razvrstitev abesinskih armad

Pred kratkim je švedski polkovnik Erik Virgin, vojaški svetovalec abesinskega cesarja izjavil švedskim novinarjem, da dela vrhovno vodstvo abesinske vojske po načrtu, ki je dobro premišljeno do zadnje podrobnosti. O tem načrtu se je negus posvetoval s svojimi najboljšimi evropskimi svetovalci.

Kdor zasleduje kretanje abesinskih armad mora priznati, da so bile doslej razvrščene po enotni metodi popolnoma sistematično in da se je izobličila iz abesinskih tolp v nekaj mesecih vsaj deloma evropsko urejena in moderno oborožena vojska. Negus lahko s ponosom reče, da je razvrstitev abesinske vojske končana. Zdej je celo na tem, da dokaže udarnost te vojske kar na dveh bojiščih. Človek ima vtis, da so se italijanski strategji navzlic svoji aktivnosti doslej omejevali samo na letalstvo in na domačinske čete. S tem so omogočili Abesincem, da so dosegli tiste zmage, po katerih so sami tolikanj hrepeneli. Na jugu je general Graziari svoje čete v neverjetni meri razcefral, na severu pa je de Bono svojo vojsko popolnoma nesmotretno nakupičil. Abesinci si zdaj prizadevajo, da bi položili sadove teh strateških indispozicij in podoba je, da bodo vsaj začasno imeli to srečo.

Od kar so Italijani zasedli Aksum, je bilo opaziti, da po večera general de Bono pozornost samo vzhodnemu krilu svoje severne vojske, kateri je poveljeval general Santini. Pri drugi ofenzivi Italijani niso skušali poriniti armade generala Santinija proti jugu, čez Hausin na Makalo. Dirigirali so tudi velik del čet, ki so bile osredotočene pri Adui in Aksumu, na jugozapad.

Vojska generala Maravigne, ki poveljuje drugi armadi, se je napotila po stari karavanski poti Adua-Makale, ki se vije po južnem pobočju Gherale in po severnem pobočju Temblena na jugozapad. Čete na njenem levem desnem krilu v Temblenu so se zaradi tega večkrat spopadle s sovražnikom iz enostavnega razloga, ker niso bile več potrebne pri Makali. Takrat je namreč italijansko vojaško vrhovno vodstvo imelo načrt, ki ga morda še danes zasleduje, da bi se dalo prodreti proti jezeru Asangli, v bližino velike avtomobilske ceste, ki veže vzhodni rob amarske dežele z abesinsko prestolnico. Čeprav so pa italijanski letalci agotovali, da leži južno od Makale pas visokih gor z vsemi težavami za prodirajočo vojsko, katero bi bilo zelo težko oskrbovati z vsemi potrebščina, so vendar začeli iskati odločitev v tem kraju v najugodnejših okoliščinah.

Abesinci so storili vse, da so podprli Italijane v tem prizadevanju. Natiham pa so začeli pregrupirati svojo vojsko. Posledice te pregrupacije se začnajo zdaj čuti ti severno od Debareka, kjer je sovražnik najbolj občutljiv, namreč na jugu Aksuma. Vrhovno poveljstvo nad celotno abesinsko severno armado, ki je bila prvotno podrejena staremu vojnomu ministru, je bilo izročeno rasu Kasu, o katerem so prav zaradi tega mnogi menili, da so ga povili na hladno. Egipčaki vojaški strokovni listi prinašajo iz-

javo Vehiba paše, da je pet in tridesetletni ras Kasa vse prej nego vojaški strokovnjak. Toda ras Kasa je bližnji sorodnik šoanske dinastije in cesarju zelo vdan knez. Ras Kasa se torej mudi na severnem bojišču samo kot cesarjev zaupnik in prav to je tisto, s česar so ukrotili rasa Sejuma, mogočnega kneza tigriške provincije. Strategični oziri so zahtevali, da se je moral ras Sejum odreči svojih najboljših vojakov. Moral se je zadovoljiti z armado, bi v bistvu ne predstavlja regularne vojske, temveč tolpo iregularnih čet.

Edina naloga te vojske obstoji znatno v tem, da vežejo Italijane na črto Selikot-Antalo. Da bi bila ta naloga čim uspešnejša, so zadnje čase vrinili v vojsko rasa Sejuma nekaj vojaštva z južne fronte. In kakor kažejo dogodki, so iregularne čete na levem krilu vojske rasa Sejuma opravile prav uspešno delo v dolinah reke Takaze v Temblenu. Poleg drugega predstavljajo te čete tudi zvezo z desnim krilom rasa Imruja, ki poveljuje na severu v sredini, medtem ko tvori na zapadu levo krilo abesinske vojske armada dedjasmača Ajelu Biruja.

Pred kratkim je podvzel general Meravigna na jugu Aksuma poskus, da bi s svojim desnim krilom prodrl čez Debarek do Tžambildža na severovzhodu Gondarja. Hotel je tam napasti izvrstno abesinsko armado pod poveljstvom rasa Ajela, ki se je izkazal v bojih z Italijani že ob reki Setit. Ras Ajelu je v Abesiniji na glasu specialista za vojskovanje v goratih predelih, poleg tega pa je mož velikega poguma, zaradi česar je bil prvotno določen za vpad čez reko Setit in za nagajanje sovražniku na eritrejskem ozemlju v območju desnega krila italijanske vojske. Podoba je, da so Abesinci ta načrt zdaj opustili, prav kakor so opustili Italijani svoj načrt, da bi deano krilo vojske generala Meravigne prodiralo proti Gondarju. Ras Ajelu je bil pozvan drugam in zdaj podaljšuje s svojimi izbornimi četami levo krilo vojske rasa Imruja.

Ta vojska je zdaj dosegla svoj prvi velik uspeh, zato so jo Abesinci usmerili proti Aksumu, ki bi ga abesinski cesar rad zavzel že iz prestižnih razlogov. Italijani namreč izjavljajo, da ne morejo vrniti Aksuma negusu že zaradi tega, ker se je prebivalstvo tega mesta prostovoljno zateklo pod njihovo zaščito. Nova abesinska ofenziva se torej odigrava boš v ozemlju, ki je priznalo italijansko nadoblast. Zato bi imel abesinski vojaški uspeh v tem ozemlju velik psihološki učinek. Ras Imru je umel izrabiti težaven gorski teren v Temblenu med obema plitvinama Takaze za taktično mojstrovino. Podvzel je sunek proti obema karavanskima potoma, ki držita iz Debareka proti Aksumu in je Italijane pri Mai Timehetu tako občutno potolkel, da so se morali po trdovratni borbi umakniti najprej dvajset kilometrov proti severu in so se potem ustavili samo 40 km pred Aksumom ob prelazu Dembe Guinea.

Ob istem času, ko je desno krilo napadlo pri Mai Timehetu je tudi levo krilo napredovalo za petintrideset kilometrov zapadno od reke Takaze ter vkorakalo v pokrajino Šire na jugovzhodu Aksuma, torej v kraj, kjer je že bila postavljena italijanska uprava. Krvavega boja pri Mai Timehetu se je udeležilo tritisoč mož abesinskih predstraž. S prav takšno močjo so napravili Abesinci sunek v Šire, pri čemer se je pridružila napadalcem tudi vojska rasa Imruja.

Italijanska poročila iz Asmare priznavajo, da so italijanske izvidniške čete v tem sektorju odrekle. Abesinski sunek jih je gotovo presenetil. Lahko bi se torej zgodilo, da bi se sunek proti Aksumu le posrečil.

Ni dvoma, da gre pri vsem tem za dobro premišljeno predigravo Abesincev, ki ima za cilj napad z velikim obsegom, in na celi severni fronti. Če se še pomisli, da imajo Italijani zbranih na tem bojišču štiri petine vseh čet med Hausienom in Makalo, res ni mogoče odreči abesinske-mu načrtu dobrega zmišla.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, tajbolodn.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....906 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:
MATH PETROVICH, predsednik.....596 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabana, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19511 Musokoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:
FRANK SAITE, predsednik.....3639 W. 36th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....325 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMEROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POREČILNOST: — Poročilo o glavni odborni, ki deluje na gl. uradi, se voli takole: VSA PRIMA, ki se nanaša na posla gl. predsednika, naj se nanaša na predsedništvo VSA DENARNE poročila in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednake volbe, naj se poročila na gl. tajništvo. Vse stvari, ki se tičejo gl. blagajniške, naj se poročila na blagajništvo. VSA PRITOKNE gl. poročila v gl. upravni odbori naj se poročijo Frank Sajen, predsednik nadzornega odbora. VSA PRITOKNE na gl. poročila od posla naj poročijo na John Goricha, predsednik porotnega odbora. VSA PRITOKNE v drugi splošni, finančni, oplošni, navedeno in sploh vse, kar je v zvezi s glavnimi odbori, naj se poročijo na "PROSVETO", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. **NOTE:** — Correspondence with the Executive Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All communications of money and business concerning lodges and members other than such should be addressed to secretary's office. Minutes of such benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Communications concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Saiten, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorich, chairman, Judicial Committee.

Nove aktivnosti delavskega odbora

Trije odloki v prid delavstvu

Washington, D. C. — (FP) — Podjetniki imajo dobre vzroke, da mlatijo po Wagnerjevem delavskem zakonu in vidiijo v delavskem odboru "nevarno," "neameriško" institucijo. Če bo šel ta zakon srečno skozi vrhovno sodišče, na kar pa je malo upanja radi burbonske večine, si bo delavstvo s pomočjo te postave sčasoma priborilo nekaj več pravice.

Zadnje dni je delavski odbor odredil, da se mora Delavare New Jersey Ferry kompanija, ki prevaja po reki Hudson iz ene države v drugo, kolektivno pogajati z mornarsko inženirsko unijo. Zavrgel je njen argument, da njeno poslovanje ne spada v področje tega odbora.

Clinton Cotton Mills v Clintonu, S. C., pa je ukazal, da mora vrniti delo 96 delavcem, katere je odpravila, ker niso hoteli pristopiti v njeno kompanijsko unijo, ki se imenuje Clintonaka "prijateljska" zveza. Odškodovati jih mora tudi za izgubljeno mezo od 26. avgusta 1935. S to družbo je imel opravka tudi bivši tekstilni delavski odbor, kateremu se je leta 1934 po robu postavila v slični zadevi.

Pri tovarniških volitvah pod vodstvom delavskega odbora pa je zmagala tekstilna unija pri Oakland Mill družbi v Newburyju, S. C. Od 275 upravičenih volilcev je glasovalo za tekstilno unijo 155 delavcev in le dva za kompanijsko unijo.

Anglija in Francija sta zedinjeni glede skupne akcije proti Italiji

(Nadaljevanje s 1. strani.)
ki se glasi, da je zadnji mesec več ko 1500 vojaških rekrutov pobegnilo iz Primorja in južne Tirolske v Jugoslavijo, Avstrijo in Švico.

Addis Ababa, 9. jan. — Iz Desja poročajo, da je tja prišlo sedem italijanskih dezertorjev, ki so navdušeno pripovedovali, s kakim veseljem so 15. decembra pobegnili iz italijanske armade. Italijani so povedali, da je razpoloženje italijanskih vojakov na severni fronti strašno slabo. Može trpe glad in več ko polovica armade je bolna. Abesinci so ubežnike pogostili in dali so jim svežo obleko in obu-

Kongres preišče veliko delavsko tragedijo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

polju kakor zagreboje crkveno živino — ti interesi so znali poskrbeti, da ni stvar prišla v javnost.

Poročevalec je našel, da časpajajo v West Virginiji se ne upa niti besedice črhiti o tej tragediji. Nekega zdravnika, ki se je skušal pogajati za žrtve tega pokostnega izkoriščanja, so omrežili, čed, da prodaja narkotične stropce. "Postava" s sodišči vred dela z roko v roki s temi interesi. Relifni uradniki se izogibajo "mesta živih mrliev" — Gauley Bridga — ko hudič križi.

V članku pravi People's Press, "da človeška bitja niso bila še nikdar v zgodovini tako brutalno in senzacionalno žrtvovana profitu kakor pri gradnji tunela v Gauley Bridgu." Več kongresnikov in senatorjev je obljubilo, da bodo zahtevali kongresno preiskavo "te največje industrijske katastrofe" v zgodovini dežele.

Kurjači za novo stranko

Aberdeen, S. D. — Krajevna unija kurjačev in strojevodij v tem mestu je indorsirala konvencijo za ustanovitev farmarsko delavske stranke in izvolila dva delegata. Konvencija se bo vršila v Huronu 4. februarja.

Družba voja vojne profite

Sudbury, Kanada. — International Nickel Co., ki ima veliko naročila za vojno, je sklenila potrošiti \$8.700.000 za ekspanzijo svojega podjetja.

For Better FLAVOR!
Use Only Fresh Pasteurized MILK
MILK FOUNDATION, Chicago

Alli ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Japonska se pripravlja na okupacijo severne Kitajske. Na sliki so oklopni avti, katere bodo japonski militaristi rabili pri invaziji kitajskega ozemlja.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

Vrnila se je k dečku.

"Moj oče je bil vojak v državljanski vojni," ji je pripovedoval, "izvidnik in vohun. Uporniki so ga dvakrat hoteli obesiti kot vohuna. V bitki ob Wilsonovem potoku je tekel s svojim ranjenim stotnikom na hrbtni pol milje daleč. Dobil je svinčenko v nogo, semkajle, tik nad kolenom. Se danes jo nosi v mesu."

Nekoč mi je dal, da sem jo potipal. Pred vojno je bil lovec na bivoie in nastavar. Ko mu je bilo dvajset let, je postal šerif v svojem okrožju. In po vojni, ko je bil v Silver City poveljnik orožnikov, je iztrebil vse malopridneže in streljače. Skoraj v vseh državah Unije je bil. Svoje dni je bil v rokoborbi vsakemu kos in še mlad fant je poveljeval splavarjem na Susquehanni. Njegov oče je v nekem pretepu s pestjo ubil moža, ko mu je bilo že šestdeset let. In ko mu jih je bilo štiri in sedemdeset, je dobila njegova druga žena dvojčke, in devetindevetdesetleten je umrl, ko je z volji oral na polju. Toliko, da je še izpregel vole, pa je sedel pod drevo in tam sede umrl. In moj oče je prav takšen, kakor je bil on. Dokaj star je že, a ne boji se ničesar. To vam je pravi Anglosak, veste. Posebni redar je, a ko so bili spopadi s stavkarji, ni skrivil nikomur izmed njih lasu na glavi. Nekoč mu je neki baraba s kamnom raztrgal ves obraz, a on mu je še tisti mah razbil svoj kij na glavi.

Zasopel je obmolnil in jo pogledal.

"Hej!" je dejal. "Vesel sem, da nisem bil v koži tistega barabe."

"Meni je ime Saxon," je rekla ona.

"Ime?"

"Da, kratno ime."

"O!" je vzkliknil. "Veseli bodite. Jaz bi bil tako rad Erling — saj veste, Erling Hrabri — ali Wolf ali Sven ali Jari!"

"Kako ti je pa ime?" je vprašala.

"Samo John," je žalostno priznal. "Pa ne maram, da bi me klicali za Johna. Vsi me morajo imenovati Jacka. Že z nekim fantom sem se stregel, ker so me hoteli klicati za Johna ali Johnnieja — ali ni, da bi človek ponorel? — Johnie!"

Med tem sta bila minila zlagališča premoza na Dolgem obrežju; deček je obrnil čoln in krenil proti San Franciscu. Bila sta dokaj daleč zunaj v širokem zalivu. Večernik je bil narasel in močni valovi, ki jih je gnala osea, so dobivali bele grebene. Čoln je veselo letel svojo pot. Kadar je pena brizgnila čez rob in ju oškropila, se je Saxon zasmejala, in deček jo je opazoval s pohvalnim izrazom v očeh. Prehitela sta neko prevozno ladjo, in potniki na vrhni palubi so se zgrnili k ograji, da bi jo videli. V visokem razoru, ki se je vlekel za parnikom, je voda pljusnila v čoln, in ga zalila do četrtine. Saxon je pobrala prazno pločevino, nato škatlo in pogledala dečka. "Da, da," je rekla. "Kar zajemajte." In ko je končala, je dejal: "Ko drugič obrneva, sva lahko na Kozjem otoku. Prav tam pred torpedno postajo je kraj, kjer bova lovila; voda je petdeset čevljev globoka in tok dere, da je veselje. A vi ste čisto premočeni, kaj? Bogme, podobni ste svojemu imenu. Saxon — Saksonka! Ali ste omoženi?"

Saxon je pokimala, in deček je zgrbančil čelo.

"Kaj vam je bilo treba? Zdej ne morete več potovati okoli sveta, kakor bom jaz. Priklenjeni ste. Zasedrali ste se za zmerom."

"Vendarle, prav lepo je biti omožena," se je nasmehnila.

"Seveda, vsak se kdaj poroči. To pa ni razlog, da bi se človeku tako mudilo. Zakaj niste mogli nekoliko počakati, kakor bom jaz? Tudi jaz se bom oženil, a šele na stara leta, ko si ogledam ves svet."

V zatišju Kozjega otoka je spravljal jadro, med tem ko je Saxon ubogljivo sedela pri mi-

ru; in ko je čoln došel na kraj, ki se mu je videl pripraven, je spustil majceno sidro. Nato je izvelik vrvico in pokazal Saxoni, kako naj natiaka razsoljene ribice za vabo. Spustila jih je na dno in jela čakati, da kaj popade.

"Kmalu bodo začele prijemat," jo je tolažil, med tem ko so vrvico drhte v naglem toku. "Samo dvakrat se mi je zgodilo, da tukaj nisem veliko nalovil. Kaj menite, ali ne bi med čakanjem pojužinala?"

Zaman se je upirala, da ni lačna. S strogo deško pravičnostjo je razpolovil svojo malico, ne izvemši niti trdo kuhanega jajca in velikega rdečega jabolka.

Trske še vedno niso prijemale in deček je poiskal knjigo v platni vezbi, ki jo je imel spravljeno zadrž v čolnu.

"Iz ljudske knjižnice," je dejal, ko je začel brati, držeč knjigo v eni roki, med tem ko je z drugo čakal potegljaj za vrvico, ki bi pomel, da so trske prišle.

Saxon je pogledala naslov: "S splavom po pragozdu."

"Poslušajte tole," je rekel čez nekaj minut in ji prebral več strani dolg opis velikega, poplavljenega gozda v tropskem pasu, po katerem je na splavu brodiralo nekaj dečkov.

"Pomislite!" je končal. "To je Amazonka reka v Južni Ameriki ob času povodnji. In takih reči je svet ves poln — najbrže povsod, razen v Oaklandu. Oakland je menda samo izhodisce. A to je prigoda, veste kaj! Premislite, kakšno srečo imajo ti dečki! Prej ali slej jo moram vendarle tudi jaz mahiniti čez Ande k izviru Amazonke, skozi deželo gume in s čolnom tisoč in tisoč milj po Amazonki nizdol, do izliva, kjer je tako široka, da ne vidite z brega na breg, in kjer lahko sto milj od kopne zemlje zajemate iz morja popolnoma sladko vodo."

A Saxon ga ni poslušala. Kratak in jednat stavek se ji je bil zajedel v domišljijo: Oakland je samo izhodisce. S tega vidika ni bila še nikoli pogledala na mesto. Imela ga je za kraj, kjer mora živeti; za nekaj, kar je samo sebi cilj in namen. Toda izhodisce? Zakaj ne?

Zakaj ne, bi bil Oakland tisto kakor katera koli železniška postaja ali brodišče? Kakor je zdaj vse kazalo, v Oaklandu res ni bilo dobro ostati. Deček je imel prav. To je bilo izhodisce. Izhodisce — kam? Tu se je ustavila, zakaj hud potegljaj in vrsta trzajev za vrvico jo je zmotila v toku njenih misli. Naglo in spretno je jela vleči vrvico v čoln, in deček jo je hrabril, dokler niso padli na dno čolna trniki, svinec in velika, zevajoča trska. Ko sta snela ribo s trnika, je nataknila svežo vabo in vrgla vrvico v vodo. Deček je zaznamoval v knjigi mesto, do koder je bil prišel, in jo zaprl.

"Kmalu bodo popadale tako naglo, da jih bova komaj spravljala v čoln," je dejal.

A velikega navala rib še ni bilo takoj.

"Ali ste kdaj brali kapitana Maynea Reida?" je vprašal. "Ali kapitana Marryatta? Ali Baltyneya?"

Zmajala je z glavo.

"In pravite, da ste Anglosaksonka!" je vzkliknil posmehljivo. "V Ljudski knjižnici jih imajo na kupe. Jaz imam dve karti, materino in svojo, pa hodim neprestano ponje, po šoli, preden grem raznašat časopise. Kar za srajco spravim knjige, spredaj pod naramnice. Te jih držijo. Nekoč, ko sem raznašal liste na Drugi pa na Trgu — tam so strašno malo prida paglavci — sem se zapletel v boj z njihovim vodjo. Zamahnil je, da bi mi izbil sapo iz telesa, pa me je zadel naravnost v knjigo. Da ste videli njegov obraz! In tedaj sem mu jo jaz pripeljal. Nato je hotela vsa njegova tolpa udariti po meni, a dva livarja sta stopila vmes in pazila, da je šlo vse po pravici. Dal sem jima knjige, da sta mi jih držala."

(Dolje prihodnjič.)

Obiski in dogodki na mojem potovanju po Ameriki

Poroča Anton Tomšič, doma iz Višnje gore

Oakland, Calif. — Pred 10 leti se mi je posrečilo dobiti delo pri mestni upravi, kjer sem še danes uposlen. Delo ni težko in se mi dopade, ker sem vedno na svežem zraku. Moja naloga je, da popravim vse cestne napise in nadomeščam z novimi, kjer je to potrebno. Solški dečki se pa prav radi šalijo in iste zasužejo v nasprotno stran, zato se večkrat pripeti, da kdo ne spozna mesta in se zapelje v nasprotno stran.

Kot vsako leto tako je bilo tudi zadnje poletje, da vsak mestni delavec dobi 12 dni počitnice s plačo. Nekateri gredo ribarit, drugi se potikajo po parkih in si ravna svoje stare kosti, dosti je pa tudi takih, ki zahtevajo počitnice, kadar je grozje zrelo, da si pripravijo rujno kapljico za prihodnje leto.

Mene pa jako veselijo obiski. Leta 1932 sem šel z ženo obiskat svoje znanke in sorodnike v državi Kansas. Zadržali sva se

pa dogovorila, da greva še dalj. Dodal sem si še 30 dni brezplačnih počitnic in šel sem takoj v urad k finančnemu ministru po dovoljenje za potovanje. Malo je protestiral, da je škoda denarja itd. Nič ga ni škoda, sem mu rekel. Prijatelji so več vredni ko ves denar na svetu, in sem tudi gotov, da danes sto let se ne bo nič poznalo v mojem žepu.

Ko sem imel vse urejeno, sva se z ženo dogovorila, da odpotujemo 5. septembra ob 8:35 p. m. iz Oaklanda. Do postaje je naju spremila družina in več prijateljev. Vsi so nama želeli srečno pot.

V Denverju

Danes ni tako slaba vožnja po železnicih kot je bila pred več leti. V vlakcu je dosti prostora, zato sem si vzel kar dva sedelca; enega sem obrnil proti drugemu, na eno stran sem položil svoje dolge tace, na drugo pa svojo težko glavo in sem sanjal o dolgem potovanju, katerega sva imela pred seboj. Po dveh nočeh in enem dnevu vožnje dospemo

v Denver, Colo. Imela sva dovoljenje od R. R. družbe za "stop over." S postaje sem telefoniral Johnu Knafelcu.

Oglasil se "missus": "Hello, kdo je?"

"Big Tony," govorim.

"Ne verjamem," je bil odgovor.

"Ako sem dobrodošel, se kmalu vidimo."

Seveda, sem dobil odgovor, naj takoj pridem. Zasedeva taxie in po kratki vožnji smo dospeli k družini Knafelc. Mrs. nas je čakala pred vrati.

Bila sva gostoljubno sprejeta. Po kratkem razgovoru in okrepčilu smo se peljali po mestu obiskat njene prijatelje in končno nas je peljala tudi k družini Frank Kokel, katero poznamo že iz Kansasa, pa se že nismo videli 20 let. Kakor sem jaz prve presenetil, tako so drugi mene, ker niso nič poprej povedali, kam nas peljejo.

ker se že nisva videla 15 let. On je bil zelo aktiven v premogarskih stvarkah v Kansasu in se vedno boril za delavske pravice. Bil je tudi večkrat delegat U. M. W. of A. Bil je tudi dve leti v svetovni vojni na Francoskem, v službi strica Sama.

Pri njem sva ostala isti večer in drugi dan v nedeljo. V nedeljo popoldne se je zbralo mnogo prijateljev pri njem in zabavali smo se pozno v noč. Razume se, da pri takih popoldanskih sestankih med dobrimi prijatelji ne manjka ničesar; za plesalnice sva pa skrbela jaz in F. Sotovašek. Jaz na koncertino in on na gromatično harmoniko. Tako sva igrala kot stara profesorja, dasi nisva nikdar poprej igrala skupno.

Drugi dan, v ponedeljek, vstanemo zgodaj zjutraj, ker Tone je moral na delo, jaz pa nazaj v Denver. Težko se je bilo ločiti od zvestega prijatelja. Stisnili smo si desnice v upanju, če bova zdrava, da se še vidimo. Ko je bilo vse urejeno, smo se odpeljali s Tonetovo družino proti Denverju. Ustavili smo se pri družini F. Kokel, ker jih pa ni bilo doma, napisem listek in ga potisnem pri vratih rekoč: "Mildva odpotujeva ob štirih popoldne. Sedaj gremo v narodni dom. Pozdrav, Tone."

V Narodni dom pridemo okoli ene ure popoldne. Mrs. Koprivec je nam prinesla okusne juhe, ki se je nam vsem zelo prilegla. Nato smo še naročili natarkarju, da nam prinese hladnega piva, da si pogasimo žejo.

Sedeli smo pri mizi in nekdo me je zatožil, da imam koncertino s seboj. Eden gostov me je vprašal, ako sem pri volji kaj zaigrati predno odpotujem. To se je takoj zgodilo. Ravno isti čas, ko sem igral, vstopita v gostilno mr. in mrs. Kokel. Čas je šel hitro naprej. Rekel sem, da treba iti na postajo, ako hočeva dobiti vlak, ki odide iz Denverja ob štirih. Frank Kokel mi pa reče: "Še eno zaigraj, Big Tony, predno greš, jaz bom pa piva prinesel."

Neham igrati in tedaj me neznan kuharica pokliče, naj pridem za minuto v kuhinjo. Ko vstopim, mi pokaže človeka, ki je stal poleg nje in reče: "Tale bi se rad seznanil z vami. Piše se Frank Thomas."

"Me veseli, da se spoznamo," mu rečem, in ga vprašam, če je Slovenec. "Seveda," mi odgovori. "To ni slovensko ime, Thomas," sem mu rekel, in on mi pojasni, da v stari domovini se je pisal Tomšič.

"Saj se tudi jaz pišem Tomšič!"

On me začudeno pogleda in vpraša: "Odkod ste pa doma, prosim?"

"Iz Višnje gore," sem mu odgovoril.

"Jaz pa tudi," mi hitro odvrne.

Po kratkem razgovoru sva se domenila, da sva si bratranca, ki se pa že nisva videla več ko 40 let. Bila sva oba iznenadena.

Ker je bil že skrajni čas za odhod, sem jaz predlagal, da odpotujeva prihodnji dan. Moj najdeni bratranec podpira in predlog je bil z večino sprejet. Nato sem zopet pričel igrati, moj najdeni bratranec je pa pridno nosil pivo na mizo.

Ko je mrs. Kokel videla, da odpotujeva drugi dan, je naju povabila na večerjo in na prenočišče za čez noč. Ponudbo sva z veseljem sprejela.

Nekaj časa smo se še zadržali v gostilni, potem smo se pa na ložili na avto in se odpeljali k Kokelovim. Zenske so nam hitro pripravile okusno večerjo, po večerji se je pa zbralo skupaj dosti prijateljev in pogovarjali smo se o delavskih bojih za življenje in obstanek unije pred petnajstimi leti v Kansasu. Moj najdeni bratranec ni mogel od nas. Drugi dan je zopet prišel in je naju vozil po mestu. Ko je bil že čas za odhod, je naju peljal na postajo. Hvala lepa! Frank in mrs. Knafelc sta naju spremila do postaje. Lokomotiva je naju potegnila proti Kansas Cityju. Moj najdeni bratranec pa še enkrat mahne z roko v pozdrav.

Se enkrat v Kansasu

V Kansas City dospemo popoldne 11. septembra. Telefoniral sem Johnu Markovichu, ki ga poznamo se iz Radleyja, Kansas, katerega že nisem videl 16

J. C. Lewis (desno), predsednik državne delavske federacije v Iowi, in R. J. McAmnelly, tajnik.

let. Izvedeti sem hotel, če še tam stanuje, in ko sem dobil odgovor, da so vsi doma, sem aluškalo obesil. Ker sem ga hotel iznenaditi, nisem povedal, kdo da sem.

Po kratki vožnji s taksijem se pripeljeva na 2807 Harrison street, kjer družina Markovich stanuje. Seveda so bili vsi iznenadeni, poklicali so naju v hišo in takoj so nama prinesli hladnega piva ter prigrizek. Ko sva še malo okrepčala, sva šla obiskat še druge naše prijatelje po mestu. Povsod so bili iznenadeni, ker sva prišla kar tako nepričakovano.

Obiskal sem tudi prijatelja R. Spačka, katerega že nisem videl 20 let. Z njim sem se seznanil v Kansasu leta 1907. Čas je šel hitro naprej in težko se je bilo posloviti od gostoljubnih prijateljev. Naš vodja je bil J. Markovich. Ko je bilo že pozno, je naš vodja predlagal, da gremo nazaj proti domu. Med potjo smo se še ustavili pri družini Jančič, katera je svojočasno živela v Radleyju, Kansas. Mrs. je nam takoj pripravila okusno večerjo. Zelo prijazna je ta družina, posebno še, ker imajo tri zale in uljudne hčerke. Na njih zahtevo sem moral zaigrati več komadov v slovo.

Taxi nas pripelje na dom našega vodje, kjer sva imela začasni "kvartir". Ker smo bili že vsi utrujeni, smo sklenili, da gremo k počitku. Drugi dan vstanemo zgodaj zjutraj, ker se je bilo treba pripraviti za pot proti Pittsburgu, Kans.

Poslovila sva se od gostoljubne družine in se odpeljala z busom, kateri je naju po štiri ure dolgi vožnji pripeljal v Franklin, Kansas. Bus se ustavi pred grocerijsko prodajalno, katero vodi že več let moj prijatelj Louis Karlinger. Spet iznenadenje nad nepričakovanim obiskom.

Zvečer sva ostala pri njem. Vreme je bilo zelo lepo. Bilo je 12. sept. Istega dne popoldne sva se peljala v bližnjo kemp 50, kjer je bil enkrat moj dom. Brata moje žene ni bilo doma — bil je na delu — pa sva sklenila, da ga počakava. Njegov sosed, Joe Klinkon, je naju ugledal in povabil v hišo. Sam svojim očem ni verjel, da sem jaz tisti Big Tony. V istem hipu se pripelje John Kocjan s šišta. Prijatelj

Verner W. Main, Townsendov kandidat, ki je bil izvoljen za kongresnika v Michiganu.

pravi: "Tako sem premišljevala, kdo da ste, pa sem se komaj domislila, da ste iz daljne Californije."

Citatelji si lahko predstavljate, kako smo jo iznenadili, ker ni vedela za najin prihod. Bilo je okoli enajste ure popoldne, takoj so pričele pripravljati južino. Popoldne sta prišla dva sinova in oče domov k obedu. Bili so zelo "surprajst." Po obedu, kakršnega znajo samo farmarice pripraviti, smo se zopet razšli.

Jaz in žena sva se peljala v Radley k dobro znani družini Frank Rugel. Upala sva, da prideva še isti večer nazaj na farmo k njeni sestri, pa ni bilo moč. Kdor je prijatelj ugodne družine Rugel, je gotovo vesel kot sem jaz, zato sem ostal pri njih čez noč.

(Dolje prihodnjič.)

FRESH PASTEURIZED MILK

Perhaps you've had the experience of baking a perfect looking cake or pie from a recipe only to discover that it did not seem to taste right. Perhaps, too, you've retraced your steps in making it, checked again the ingredients used and yet were puzzled for the cause of that odd flavor.

But, did you use fresh, pasteurized milk? You know, fresh pasteurized milk retains the natural country flavor of milk. This same delicious flavor enhances the true flavors of other foods by giving added richness and appeal; it never distorts the taste of other foods with which it is combined. For this reason one can be sure that the dish prepared with fresh pasteurized milk will please every member of the family.

NIKAR BITI SUŽNJI NEPREBAVNOSTI

Trinerjevo Grenko Vino vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leto dni sem trpel radi neprebačnosti — kar koli sem popil je ustvarilo plin v mojem želodcu. Pred tremi tedni sem opazil vaš oglas, kupil steklenico in od prve čajne žličke, ki sem ga popil je moja želodčna stisnina prešla. Bilo je kot opustitev, kajenje. Moja čreva sedaj delujejo redno kot ura in sedaj jem s slastjo. Vsi zdravci, Wallace A. Combs."

Ako trpite valed neprebačnosti, slabega apetita, zaprtice, plinov, glavobola, nervoznosti, nemirne spanja, prevelike utrujenosti, kupite si Trinerjevo grenko vino; jemljite ga redno po eno čajno žličko pred obedom. V vseh lekarnah.

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Joseph Triner Company, Chicago

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in ahode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vas pojasnila daje vodstvo tiskarne. Čene smerne, unifikacijo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na bolje tudi vse ostale sejanje